

Meridià

SETMANARI DE LITERATURA, ART I POLITICA • TRIBUNA DEL FRONT INTEL·LECTUAL ANTIFEIXISTA

Any I. - Núm. 3

Barcelona, 28 de gener del 1938

Preu: 50 cèntims

POLITICA INTERNACIONAL

Austria i Hongria

Les entrevistes celebrades a Budapest els dies 10, 11 i 12 de gener entre el comte Ciano, gendre de Mussolini, el canceller federal d'Austria, Schuschnigg, el secretari d'Afers estrangers també d'Austria, Schmidt, i el president del Consell i el ministre d'Afers estrangers d'Hongria, Daranyi i Kanya, varen produir una certa inquietud als cercles diplomàtics d'Europa, perquè es consideraven com una rèplica, i àdhuc una contraofensiva, al famós viatge del ministre d'Afers estrangers de França, Yvon Delbos, a Varsòvia, Bucarest, Belgrad i Praga. Malgrat que tot Europa s'hagi acostumat a mesurar amb una certa prudència els actes de l'Itàlia feixista, hi havia el neguit de constatar quines podien ésser les reaccions dels dos països centrals, que des del 1918 es debatien estèrilment entre la queixa i el plany, esbravant les iras concentrades contra les masses socialistes i proletàries que tenen la dissort de viure dintre de les seves fronteres.

El resultat pot qualificar-se de nul. L'activitat d'Itàlia, com tota empresa persistent, té el seu premi. Un premi modest, relacionat estrictament amb el que pot oferir. Austria s'aixopluga a l'ombra d'Itàlia per a diferir l'absorció de l'Alemanya nazi. Hongria cerca debades el poder que l'empari en les seves reivindicacions contra Txecoslovàquia i Romania. Si Itàlia es presentava a Budapest amb la perspectiva d'una possible relaxació de la petita entesa que formen encara Romania, Txecoslovàquia i Iugoslàvia, i amb l'esperança que tots els estats de l'Europa central s'arredossarien a l'eix Roma-Berlin i abandonarien gradualment la Societat de les Nacions, el resultat definitiu de les conferències de Budapest no dona pas a entendre que hagi convençut poc ni molt els governants d'Austria i d'Hongria.

Ni tan solament pot considerar-se un èxit la declaració platònica arrencada als ministres austríacs i hongaresos respecte el reconeixement de Franco. Poca cosa representaria a Franco el reconeixement que de la seva dictadura podessin fer Austria i Hongria. Guatemala va anticipar-se a Roma i Berlín, i és de creure que Franco no ha d'haver copiat encara, al cap d'un any, els beneficis d'aquesta gràcia. Així i tot, es veu clar que Austria i Hongria es prendran algun temps per a pensar-s'hi. Faran bé, perquè, en aquest cas, els penedits no tindrien més remei que anar a Roma.

I, segons sembla, es tracta de fer veure que s'hi va, sense anar-hi del tot. Austria, Portugal i Hongria, tenen un mal molt semblant. La febrera que també estan passant Polònia i Irlanda i que va fent els seus progressos en alguns països sudamericans. D'això no se'n pot dir feixisme. Això és vaticanisme, Companyia de Jesús, clericalisme reeixit i saberut amb l'atàvic instint de domini i guardant-se sempre una carta per a la darrera jugada. El feixisme és un plat més fort i suculent, i el nazisme és encara més dens i indigest. Aquestes dictadures de segon grau són aparentment menys doctrinàries i revolucionàries, però tenen més nervi i més tradició. A Hongria encara tenen Parlament i fan eleccions i toleren una oposició. És possible que d'aquesta parada de dictadures de tots els tamanyos en surti encara l'expressió autèntica del sentiment catòlic contemporani, el qual pot sumar-se ocasionalment al feixisme per a combatre el socialisme i la democràcia, però de cap manera es voldrà confondre i deixar absorbir per l'eix Roma-Berlin.

Per aquesta raó i per altres de conveniència pràctica, no és sorprenent que Austria i Hongria hagin avançat tan poc en la direcció que Itàlia desitja. Si Mussolini ha cotitzat davant de Hitler la seva amistat amb aquestes dues potències, Hitler, que va resultant més bon diplomàtic que Mussolini, ha aprofitat l'amistat en el que li ha convingut, i l'ha ignorada sempre que li ha semblat necessari. I Hitler no ha renunciat a l'Anschluss ni a projectar la influència germànica fins al Mar negre. Hitler i Mussolini tenen perfecta consciència de la farsa que representen, i el fons d'aquesta farsa és massa del domini públic perquè es resignin mansament a fer de

peons, Austria i Hongria, sense cap recompensa.

La més sincera de les nou declaracions que es feren públiques com a resultat de les conferències de Budapest, és la tercera, en la qual Austria i Hongria es pronuncien una vegada més contra el comunisme. No calia que ho diguessin, si això havia d'ésser una manifestació de llur sentir; però si que calia per a deixar palès, més que en cap altre extrem, la seva mala disposició a jugar el rol de simples comparses, subjectes a la tutela d'Itàlia. A ben poc hauria compromès Austria i Hongria el fet de sumar-se al pacte antiKomintern que tenen signat Alemanya, Japó i Itàlia, però ni a això s'han volgut sotmetre. S'han limitat a dir que el veuen amb simpatia i que ells ja combaten la propaganda comunista dintre llurs respectives fronteres.

I vaga, per no dir negativa, als fins que perseguia Itàlia, és la declaració d'Austria i Hongria en el que fa referència a la Societat de les Nacions: "Es reserven el dret de sotmetre a un examen ulterior les seves relacions amb l'organisme ginebrí". Quan i com faran aquest examen? El farien, sense declaracions transcendents, si la força de l'eix Roma-Berlin fos tan decisiva, que es veiessin forçats a entrar en la seva òrbita. Austria i Hongria són, precisament, pobles que han trobat benefici a participar a la Societat de les Nacions, un benefici més positiu i més desinteressat, que els hi pot proporcionar l'amistat amb Itàlia, de la qual, fet un inventari objectiu, no en resta només que un volum de transaccions comercials de poca importància.

El nostre judici de la declaració conjunta que va fer-se pública després de les conferències de Budapest, és semblant al que hauríem fet del resultat del viatge triomfal de Yvon Delbos. En aquest hi havia de viu i eficaç la part suplementària, aquella de la participació de les masses populars de Romania, Polònia, Iugoslàvia i, sobretot, de Txecoslovàquia, que recorden amb gratitud el molt que ha fet França per a llur independència, i que constaten ara —les tres primeres— que la independència nacional no és sempre la llibertat individual, ni la garantia d'una ciutadania i una personalitat. Els governants, en canvi, com el capitalisme d'aquells pobles, no re-

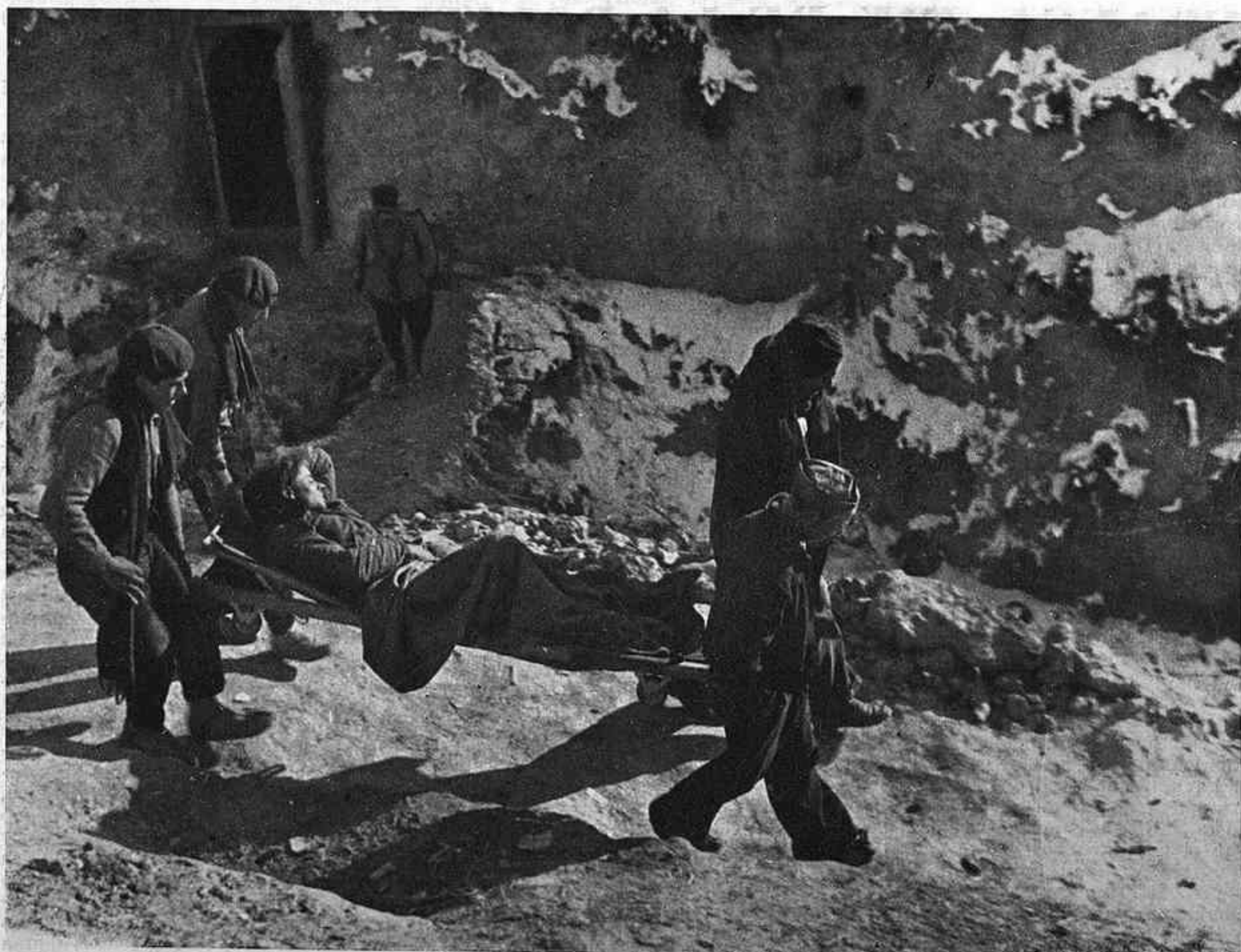

SCHUSCHNIGG, A LA SEVA ARRIBADA A VIENA DE RETURN DE LA CONFERENCIA TRIPARTITA DE BUCAREST (Foto Keystone.)

corden els favors rebuts i pensen només amb possibles avantatges. Quan tenien terres i pobles irredents, cultivaven l'amistat dels enemics dels seus opressors. Avui són ells els qui subjuguen minories diverses i alimenten l'antisemitisme, recurs heroic d'eixors i d'incapaços, amb l'esperança de distreure les masses treballadores, de llurs objectius veritables. Austria i Hongria, deixades de banda, desarticulades, sense equilibri orgànic, cerquen suport i es deixen afalagar per

la Itàlia, tan depauperada i famolenca com elles mateixes. Però amb la conferència de Budapest han demostrat una vegada més que no volen junyir-se incondicionalment al carro del dictador foll on preveuen que farien el paper de corcer i que mai no portarien les regnes. Això indica que la força d'Itàlia no es cotitza encara i que l'eix Roma-Berlin té, ara com ara, una atracció i un magnetisme molt febles.

M. SERRA I MORET

ELS HOMES DELS POBLES QUE EN EL FRONT DE TEROL CONQUISTAVA L'EXERCIT DE LA REPUBLICA. S'APRESSAREN A ATENDRE ELS HEROIS DE LA NOSTRA LLUITA ALLIBERADORA. AVUI AQUESTS HOMES TREBALLEN INTENSAMENT ELS CONREUS, PER TAL QUE ALS SEUS GERMANS QUE COMBATEN NO ELS MANQUÍ RES (Foto Hermann.)

CAP DE SETMANA

TEATRE

¿Existeix realment teatre català? ¿Pot parlar-se de decadència d'una cosa que no existeix? Ve't aci les preguntes que molts ens feiem en vista del singular veredict que deslliurà el Jurat del darrer Concurs Ignasi Iglésias, davant la cridòria que promogué la decisió de deixar-lo desert, i en assistir als començaments de la temporada oficial de teatre català, empressa en el flamant Teatre Català de la Comèdia.

No cal fer-se il·lusions. El teatre català, de Robrenyo ençà, ha estat —descomptades les excepcions— un simple deport sense transcendència. Mancats en absolut de tradició, sense un teatre renaixentista ni clàssic on recolzar-nos, els catalans no hem passat en la dramaturgia de múltiples assaigs d'aprenent. Podriem esmentar algun cas aïllat de veritable home de lletres que en un moment de la seva carrera es lliurà a la producció escènica. Tanmateix, la manca d'una autèntica escola dramàtica, malmenada allò que podia haver estat l'aurora d'un teatre nacional.

Els vells ens parlen d'una època d'or del teatre català. Ai las! Aquell teatre tenia un regust de provincialisme que l'invalidava com a fenomen nacional o no ultrapasava el simple entreteniment sense categoria literària. ¿Quantes obres de la "bona època" resisteixen avui la representació?

Em direu: ¿i els actors, la fama dels quals ha arribat fins a la nostra generació? No volem dubtar ni un segon de l'art escènic d'aquella gent extraordinàriament dotada. Casos de forta vitalitat, d'instint enorme, d'ofici excepcional, de virtuosisme, als quals cal fer justícia. Però, aquell joc poderós i llampant cremà en un moment lamentable. No ja el nostre teatre, sinó l'espanyol i tot l'europeu llanguia aleshores sota formes decadents que a penes la força del geni podia momentàniament redimir. I així, la gran traça, l'enginy rar dels nostres actors s'aplicà debades i es consumí ingloriosament: llur art singular —que fou realment un fenomen únic— produí només un esclat de popularitat passatgera.

I els joves, ¿què han fet? Poca cosa. Feu la prova. Cerqueu, entre la nostra moderna producció dramàtica, obres que resisteixin la traducció. El resultat us deixarà aclaparats. Els més dels nostres autors d'avui, s'han limitat a seguir la tradició mesquina de llurs antecessors. I els audaços, els innovadors, no han reeixit encara a trobar, no ja l'accent d'un teatre substancial autòcton, ni tan sols a donar un reflex estimable de la dramàtica que triomfa en els països capdavanters.

Tot és, doncs, a fer. Cal cremar les naus esbalandrades del passat, i començar de bell nou. Amb modestia i tenacitat. Però amb la més corajosa esperança. Car tenim una llengua extraordinàriament apta per a l'expressió dramàtica en tots els seus matisos. I talents literaris que poden esmerçar-s'hi. I, encara, comptem amb l'escola del bon teatre estranger que ens serà lligó i estimul.

A la Generalitat, a l'Ajuntament de la ciutat, correspon l'honor de posar les pedres fonamentals del nostre teatre nacional. Una Escola d'Art Dramàtica que endegui les noves vocacions i alhora faciliti als actors el perfeccionament de llur art. I al costat de l'Escola, abraçant l'Escola, un Teatre Nacional o Municipal, ben dirigit i nodrit, d'antuvi, amb traduccions.

La creació del teatre català és una obra lenta i laboriosa. El plançó ben plantat, ben adobat, posarà arrels i estendrà les branques.

Joan OLIVER

Meridià

publicarà en el pròxim número, entre altres els articles de col·laboració següents:

RAFABL VIDIELLA: El teatre i les cançons soviètiques.

A. ROVIRA I VIRGILI: Robespierre a cavall

FRANCESC PUJOLS: L'amor a Déu.

C. A. JORDANA: La plataforma atapeïda

Angel F. de Soto

Aj mateix temps i, com a complement de les Olimpíades Populares que havien de celebrar-se a Barcelona el 19 de juliol del 1936, havia de tenir lloc una Exposició d'Art Popular que fos una esclatant manifestació contra la guerra i les seves horres.

En inscriure les obres que jo destinava a aquesta exposició, l'encarregat d'estendre els Butlletins de recepció estampava la seva signatura al costat de la de l'expositor. Així vaig llegir per primera vegada el nom d'Angel F. de Soto, que m'inquietà tot d'una, sense que pogués explicar-me'n la causa. Sortosament, en aquells instants algú cridà: "Patás!" i la persona que acabava de posar la seva signatura al costat de la meua es donà per al·ludit, amb una tal promptitud, que descorregué el vel de la meua indecisió. Vaig recordar la recomanació que em féu en Picasso, en saber que jo venia a Barcelona: que anés a saludar el seu amic "Patás".

Així fou com travàrem coneixença. Pocs dies després esclatava el moviment insurreccional militar i s'esdevien la sèrie no acabada encara d'esdeveniments que tots seguim, i el primer afany que sentírem els artistes fou d'incorporar-nos a l'acció del poble oferint-li el millor servei que nosaltres podíem dur a terme: salvar i rescatar per al poble els trossos artístics que corrien perill de perdre o de malmetre's en les residències dels faeciosos i posar-los a l'empara de la Junta del Patrimoni Artístic. En aquesta tasca mai no ens mancà la col·laboració personal d'Angel F. de Soto. Quan necessitàvem resoldre algun afer poc conegut per nosaltres, "Patás", amb aquell aire indiferent que el caracteritzava, apartava la pipa de la boca i deixava caure uns mots, els precisos, que bastaven a facilitar-nos la nostra tasca.

Quan es constituí el Sindicat d'Ar-

PICASSO. ANGEL F. DE SOTO
(Col. Jaeyer. — Foto Font.)

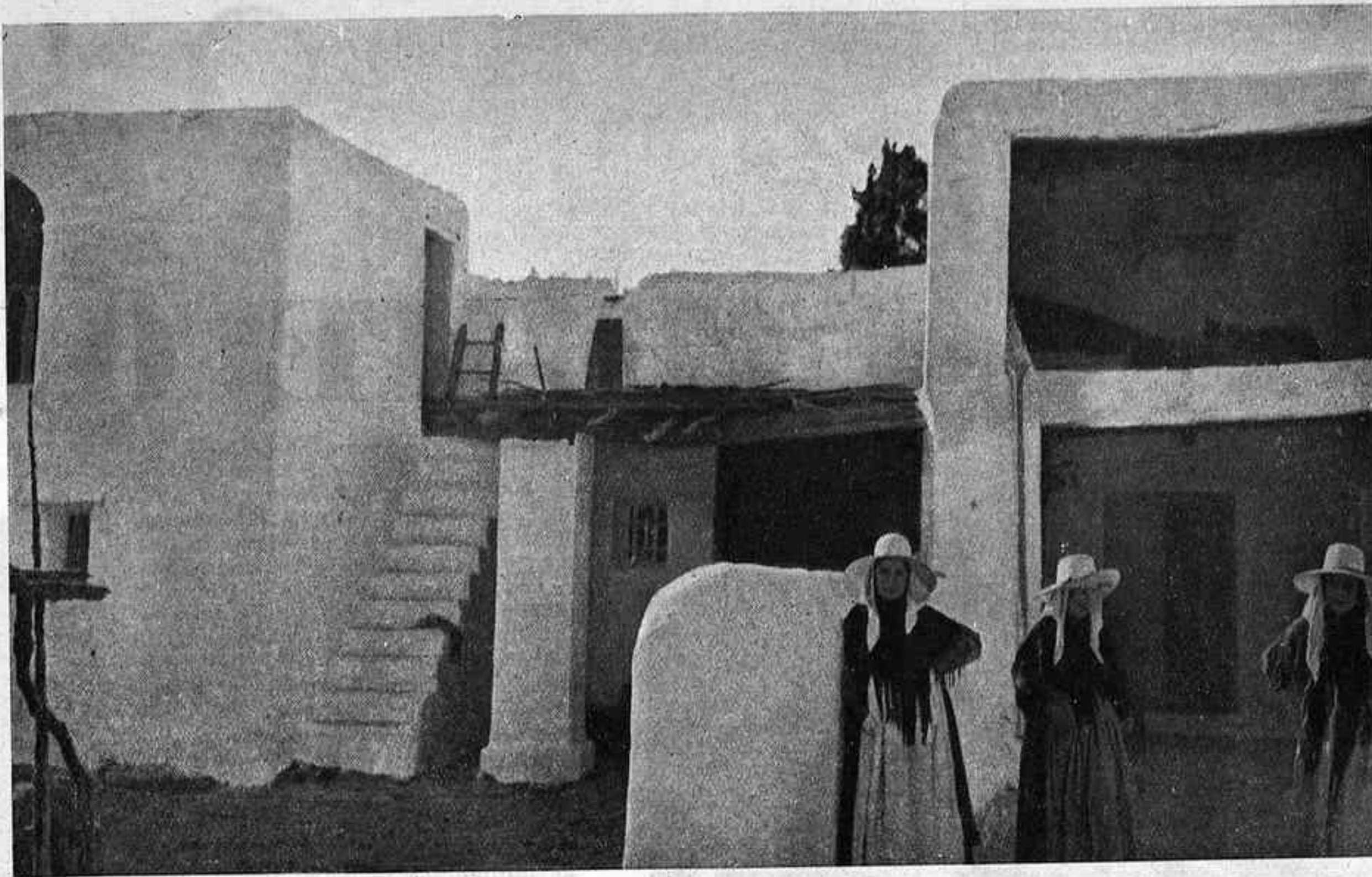
tistes Pintors i Escultors de Catalunya, s'imposà la necessitat de comptar amb un secretari tècnic que resolgués les innombrables dificultats que es presenten en la ruta de l'artista, i que per ell mateix, per negligència o per desconeixement, no sabé resoldre, perpetuant l'estat d'abandó dels seus interessos, tothom pensà en l'amic Soto, i aquest fou, a satisfacció general, el nostre secretari tècnic. Fou a partir d'aquell instant que vaig començar a conèixer i estimar els companys que hem perdut el primer de desembre últim, de la qual pèrdua s'assabentava el públic per mitjà d'una gasetilla grisa que inserien els diaris locals en la secció del fet divers.

Del nostre contacte amb Angel F. de Soto ens en resta quelcom d'inapreciable: la coneixença d'una nova categoria de ciutadà, un ciutadà amic genèric dels artistes.

A. ARMENGOD

Correu de les Arts

La història tan curta com brillant del Casal de la Cultura s'enriquirà aviat amb quatre exposicions d'un interès fortíssim: una de pintors mallorquins, que clourà el Cicle de Conferències sobre Mallorca que han donat Pujols, Riba, Rovira i Virgili, Nicolau d'Oliver i altres personalitats; una altra dedicada als dibuixos infantils; una altra de pintura catalana moderna, i una darrera, importantíssima, de primitius catalans. Aquestes exhibicions s'obriran així que estiguin llesles les obres que s'estan fent a la gran sala que el Casal dedicarà a exposicions.

EIVISSA. ARQUITECTURA RURAL

CONSTANTS DE LES ARTS POPULARS

Gràcies a l'Exposició Internacional de París, que s'ha clausurat fa poc i que segurament serà reoberta aquesta primavera, ha estat possible la reunió en un mateix lloc del folklore de diversos països europeus. Quin món de comparacions es podrien fer davant un conjunt d'aquesta naturalesa! Quantes coincidències es podrien observar! Val a dir que ja han estat observades les analogies i fetes les confrontacions. No pels diaris, que han passejat uns ulls distrets damunt una reunió tan palpitant d'interès com aquesta, sinó per algunes revistes especialitzades. I aquestes han pogut comprovar que existeixen en les arts populars de tots els països, en l'arquitectura, els oficis rústics i la dansa sobretot, una mena d'unitat, unes constants en la invenció i en l'execució, unes similituds sorprenents... Que se'ns permeti de dir-hi la nostra, perquè la penúria de temes artístics locals, motivada per la guerra, ens obligarà molt sovint a mirar a fora a la recerca d'una actualitat digna de comentari. Parlem-ne, doncs, d'aquestes constants. I ja que diuen que l'arquitectura és la mare de totes les arts, comencem per l'arquitectura popular mediterrània.

Sense escola, sense preocupacions decoratives d'escola, i practicada per gent que no han tingut altre mestre que la tradició "constructiva" (els mitjans i procediments de la qual no han variat el més mínim durant el transeurs de molts segles), l'arquitectura popular mediterrània posseeix, per aquestes raons, unes constants que es repecixen al llarg de tots els països del Mediterrani. Egipte, l'arxipièlag grec, Itàlia, la costa del Nord d'Àfrica, les costes orientals i meridionals d'Espanya, Mallorca, Eivissa, etcètera, països derivats d'una mateixa civilització, presenten en les seves construccions populars tipus semblants, assentats sobre bases estrictament racionals...

Agafem ara les obres rústiques dels camperols, objectes i accessoris de línies cànides i delicioses, i de colors violents i contrastats sense por... Joies

d'argent afiligranades a babutxes brodades d'Albània... Coloracions sensorials de les camises, davantals i mocadors de Romania... Estufes de ceràmica verda o blancs i llits decorats amb escultures policromades d'Hongria... Paper retallat de Polònia amb el qual dibuixen puntes finíssimes que, per Pasqua, serveixen per a decorar centenars d'ous amb motius incomptables... Cavalls i cervols de vidre bufat de Bèlgica... Carotes del Carnaval de Suïssa que participen alhora de la Comèdia llatina i de l'art negre... Tels pintades de Suècia amb les quals adornen les cambres els dies de festa... I la immensa diversitat d'oficis que hi ha escampats per la U. R. S. S.: les laques de Fedoskino, les escultures sobre vori de Kholmogori, els tapissos i la ceràmica d'Ucraïna, els gravats i pintures sobre fusta de Semionov, les puntes de Vologda... En fi: del Nord al Sud i de l'Est a l'Oest d'Europa, trobareu, en totes les mostres d'art popular, unes constants, unes característiques d'ordre general comunes. Potser dues grans característiques: la rigidesa geomètrica del dibuix i la vivacitat dels colors. La primera és deguda segurament a la manca de flexibilitat de l'utilitat de certs tallers on es fabriquen aquestes coses en sèrie i a la repetició d'un motiu inicial que, a mesura que passen els anys, es va simplificant enormement. Quant a la violència dels tons és deguda segurament als colors primaris que s'utilitzen i també al fet que, essent els materials emprats (llana, lli, fusta...) modestos o pobres, cal recórrer als colors esclatants per a donar-los l'aspecte llampanant, exigint per la clientela elemental a la qual s'adreça.

I, finalment, constatarem que les generalitzacions que precedeixen poden igualment aplicar-se a les danses populars. En efecte: així que el salvatge o el camperol volen exterioritzar, per mitjà d'un joc ritmat, la seva joia de viure o les seves penes profundes, ho fan amb un gest primari, una estil·lització rudimentària del moviment natural, idèntic sota tots els climes. I així tenim que els talons de qualsevol

ballarina gitana són el mateix instrument de percussió de les claquettes de qualsevol ballari negre. I el son, o picaments de mans, de qualsevol quadre flamenc, el retrobàvem amb sorpresa a l'Àpòllo quan hi actuava la tropa de la dansarina oriental Nyolanyoka.

Acabem de parlar d'un analogies purament exteriors. D'unes coincidències de forma i mecanisme en algunes danses populars. Però hi ha altres constants més profundes, més subterrànies, que també són interessants de comentar. L'erotisme, per exemple. Hi ha una pila de balls populars el comú denominador dels quals és l'erotisme. Aquest erotisme és més o menys agressiu segons els climes. A l'Àfrica és on adquireix caràcters més punyents. L'orgia és el fi d'aquelles danses de tam-tam, ardents i tumultuoses, que arriben a durar dies i dies, i que degeneren en veritables histèries sexuals col·lectives. Transplantats a l'Amèrica del Nord, els negres es civilitzen. El seu erotisme s'apaivaga. L'humor l'aigualeix. L'afany de burlesc el matisa. I els coloured boys o girls d'Harlem es converteixen en diversió per als rostres pàl·lids. O en blanc dels atacs d'aquests. Més avall, l'erotisme s'endolceix considerablement. El danson i la rumba de Cuba, la biguine de les colònies franceses antillanes, la matxitxa brasilera, són les primitives danses africanes, però suavitzades, endolcides, alentides per la llangor colonial. A la Polinèsia, al paradís terrestre de Tahiti o Honolulu, l'erotisme esdevé càndidament animal, espontani, natural, simple, sense res de torbador ni un bri de brutalitat. Els ute joiosos o l'upa-upa, mena de polca turbulent, de les ballarines maoris afegides pels parets vermells adornats amb flors blanques, totes aquestes danses són un encisador abandó... Som lluny del deliri histèric del tam-tam africà.

I som lluny també del nostre punt de partida situat a l'Exposició Internacional de París. Però és que el tema és ric de possibilitats i permet d'enfocar àmplies perspectives i de traçar vastes panoràmiques. Per això l'hem abordat.

Sebastià GASCH

Correu de les Arts

■ "Verve", revista trimestral, dirigida pel conegut crític E. Teriade, luxosament editada, i que acaba de sortir a París, es proposa de presentar l'art intimament barrejat amb la vida de cada època. El seu fi és "d'interessar-se en tots els dominis i sota totes les formes per la creació artística". Aquests mots no ens ofereixen pas un programa gaire original. I ens fan temer la caiguda en un eclecticisme de difícil realització en tota revista d'art, i, d'altra banda, molt perillós, per tal com a l'art pot existir sense combat?

Després d'una portada molt bella d'Henry Matisse, el primer article: "Algunes reflexions sobre l'abandó de l'assumpte en les arts plàstiques", per André Gide, arriba a aquesta conclusió: "Crec que és interessant de remarcar que, en un temps tan preocupat pel poble, per les seves necessitats, per les seves reclamacions, per la seva cultura, la pintura polser no satisfà més que un nombre molt petit de privilegiats, i que polser tot esforç per a vulgaritzar l'art no ha obtingut fins ara més que resultats desastrosos".

André Malraux dona algunes pàgines sobre la "Psicologia de l'art"; l'home fa els seus déus amb tot ell mateix, però fa el seu art amb la seva veritat més profunda, amb el món reduït a la imatge del seu secret... I gravats en colors, en negre, litografies, dibuixos, fotografies, pintures de Miró, pintures de Watteau, fotografies 1900, dibuixos de Matisse, luxoses reproduccions de manuscrits del segle XVI, etc., i articles diversos donen una idea de la riquesa d'aquesta revista, però també d'una certa confusió.

■ Els serveis de propaganda de Goebels organitzaren recentment, a Berlín, una exposició de quadres cubistes, sobrerrealistes i adhuc impressionistes, és a dir, israelites d'inspiració, per tal de provar "l'estat d'abjecció i de demència on podia conduir la qualitat de Jueu". (Henri Rochefort havia ja escrit, cap el 1900, que l'impressionisme era el dreyfusisme de l'art). Entre les pintures exposades es trobaven quadres molt bells de l'escola francesa. I es diu que l'èxit d'aquesta de-

ODILON REDON. QUADRIGE

mostració fou tal, però en el sentit oposat a l'esperat pels organitzadors, que el Govern ordenà la clausura de l'exposició molt abans de la data prevista.

■ Sembla mentida que amb la voga del sobrerrealisme no hagi estat reparat l'oblit del qual és víctima Odilon Redon, sobretot a França, Redon, en efecte, aquest precursor que parlà de "la sotmissió dòcil a la vinguda de l'inconscient", ha estat rarament posat al lloc que es mereix. Ara, a París, una exposició de les seves obres, petita però rica d'indicacions, que acaba d'organitzar la "Galerie des Quatre-Chemins", ha augmentat el nombre de fidels d'un artista que sabé posar tanta sensibilitat, tanta poesia i tanta música en la seva visió exterior o interior del món.

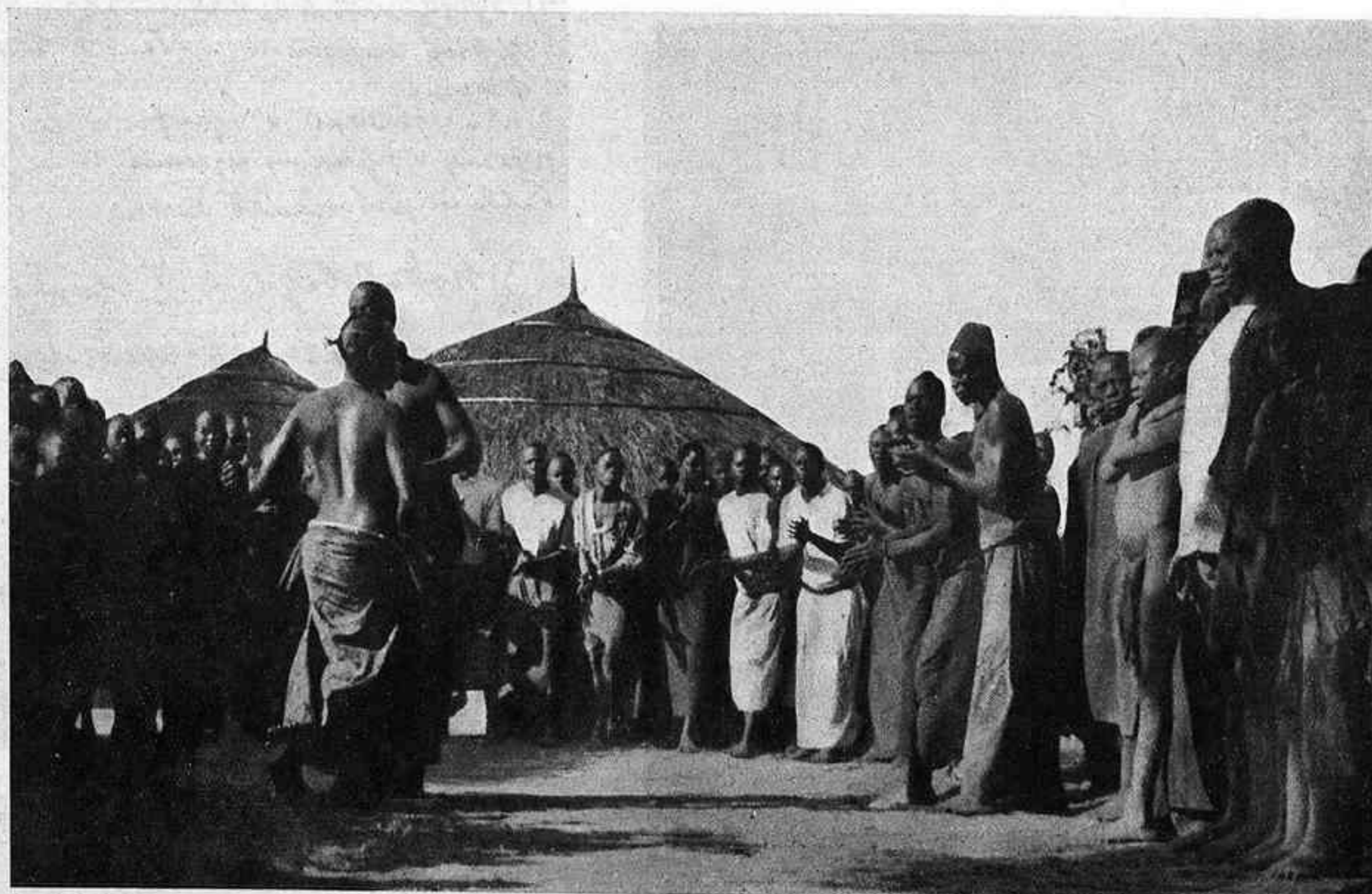
■ Andry-Farcy, conservador del museu de Grenoble, prosseguint la seva obra de propaganda artística i turística, acaba de fer a la Kunsthau de Zurich una conferència, amb projeccions, sobre Grenoble i el seu museu, mundialment famós. Nombroses notabilitats suïsses i franceses assistien a aquesta manifestació, a l'acabament de la qual Alphand, ministre de França a Berna, prengué la paraula per a anunciar que ofería a Andry-Farcy el retrat del seu avi, l'urbanista grenoblenç, pel pintor Alfred Roll. En fi, un bon dia per a Grenoble i el seu conegut museu.

■ Exposicions a París: Galeries Billiet Vorms: Art cruel: Adam, Dalí, Gorg, Grosz, Gruber, Masson, etc.

Galerie de l'Elysée: Aquarelles de Laprade.

Galerie Le Niveau: Quadres de mestres moderns: Degas, Renoir, Derain, Utrillo, Matisse, Picasso.

Galerie Zak: Teles de Bosshard.

DANSES NEGRES

LENIN

L'HOME QUE HA FORJAT UN MON

INFANTS DE VALZUTIA, REPUBLICA SOVIETICA SOCIALISTA AUTONOMA DE L'EXTREM ORIENT. ELS PARES D'AQUESTS INFANTS FILLS DE LA COLONIA MÉS ENDAEREBIDA DE LA RUSSIA TSARISTA NO SABEN LLEGIR NI ESCRIBRE. LA CABA SANA I FELIC D'AQUESTS INFANTS PALESA L'OBRA EDUCATIVA QUE DE BANDA A BANDA DEL SEU IMMENS TERRITORI DUU A CAP LA UNIO DE REPUBLICQUES.

GRANS BOSCOS DE LA NOVA RUSSIA! BOSCOS DE FUSTA, BOSCOS DE FERRO, HEUS ACI UN BOSC DE POUS PETROLIFERS, UNA DE LES MIL GRANS ENERGIES DE LA UNIO DE REPUBLICQUES SOCIALISTES SOVIETIQUES.

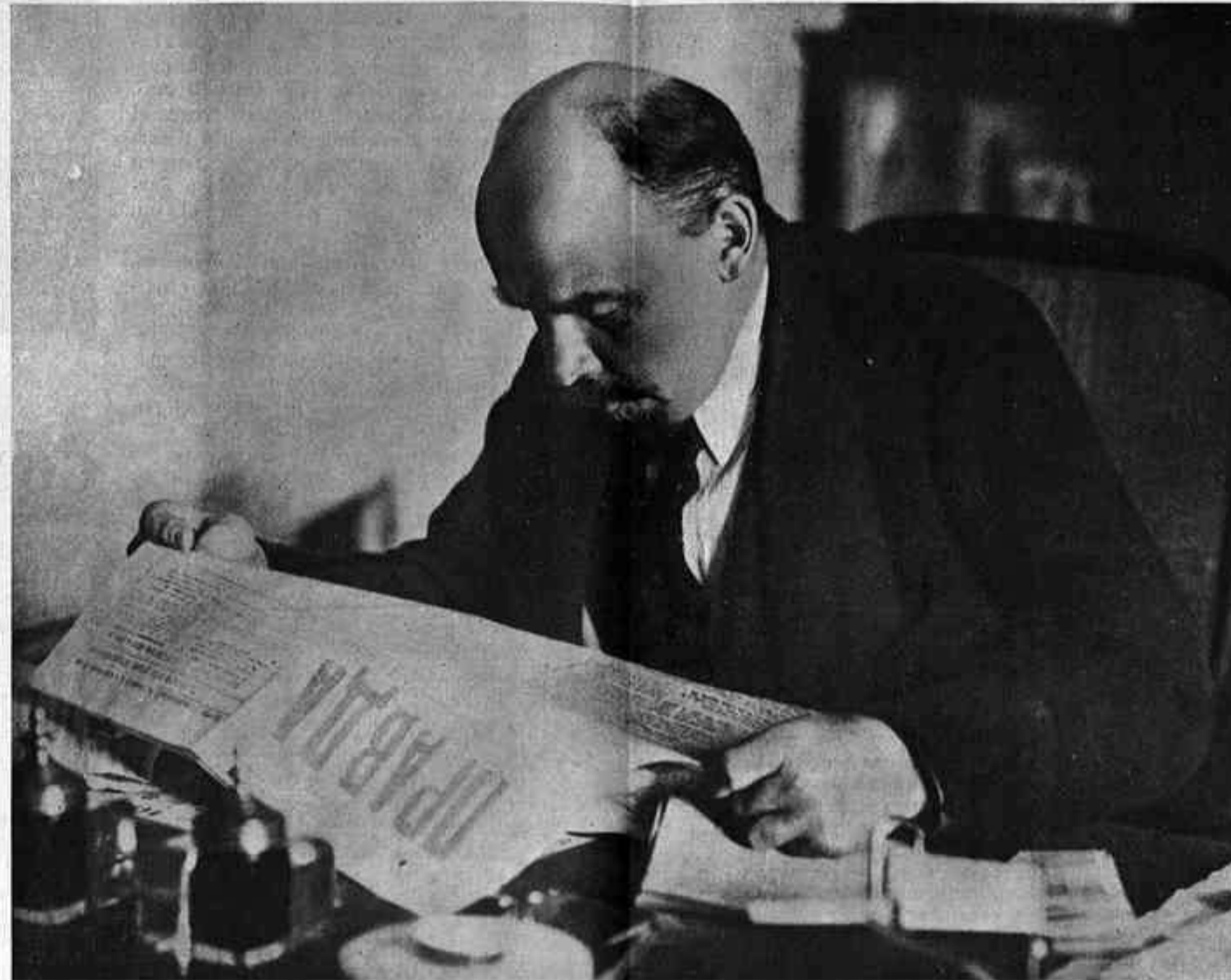
UNA DE LES GRANS PARADES MILITARS DE PRIMER DE MAIG EN LA PLACA ROJA DE MOSCOU. BLOCS D'HOMES, IMNYS BLOC COMPACTES, QUE ES SUCCEDEN PER MILERS. DONEN IDEA DE LA GRANDESA MORAL I MATERIAL DE LA GRAN PATRIA DE LA DEMOCRACIA.

Marx i Engels crearen la doctrina socialista. L'obra, exposada en denses pàgines de literatura sociològica, no va ésser pura teoria, sinó que tenia en compte l'aplicació pràctica i presentava cada un dels punts doctrinals amb solucions que la feien viables: podia passar del paper a la realitat sense haver d'experimentar massa retocs. Fet i fet, però, contenia extrems que el contacte amb la vida hauria fet de difícil plasmació, altres que el transcurs del temps havia envellit i àdhuc alguns conceptes que necessitarien emmotllar-se per a guanyar una flexibilitat que la naturalesa humana imposava. Marx i Engels havien donat la gran doctrina i facilitaren els mitjans per a aplicar-la; no contenia res que no ofrís perspectives d'èxegesi perquè imperés el seu veritable sentit en el moment d'esdevenir una realitat.

La nova concepció de la vida exposada en les pàgines de Marx i Engels era tan magnífica, tan vasta i tan distint i oposada al món existent, que només un altre geni excepcional podia recollir-la, revisar-la amb encert i donar-li aplicació.

Lenin va ésser aquest home. Lenin interpretà a la perfecció la doctrina que Marx creà amb la col·laboració d'Engels i l'adaptà a la realitat i als instants presents seguint amb fidelitat els fonaments de la teoria original. Lenin acomplí la meravella de formar una veritable doctrina nova sense separar-se gens de la filosofia marxista.

Revolucionari complet, intel·ligent, dotat de la major clarividència, sagac, ple de tenacitat, convençut de la justícia i la bondat de la seva obra, amb una voluntat ferma i impossible de torçar, possessor d'una mà de ferro incansable, superior a les contrarietats, Lenin no podia limitar-se a la seva comesa teòrica. El món necessitava que la doctrina justiciera a la qual lliurà els seus esforços tingués una plasmació que permetés, en l'esdevenir, que s'entestés i imposés per ella mateixa; Rússia, la seva terra, n'estava més necessitada que enlloc. El règim imperant es basava en els privilegis i en la força del capital, i la classe obrera, i camperola, la gran majoria del poble, portava una existència entre vexacions i burles i era esclava dels poderosos, sotmesa a la més denigrant injustícia i materialment maltractada; la desigualtat social obligava el poble a viure en la més espantosa misèria, amb la mort constantment arrapada a l'esquena, víctima de la depuperació física i moral i havia de sotmetre's a

VLADIMIR ILITX ULIANOV (LENIN). NAT A SIMBIRSK EL 10 D'ABRIL DEL 1870. MORT A MOSCOU EL 21 DE GENER DEL 1924

apareixia d'una manera misteriosa; molts, potser els més, només el presentien, sense concretar l'obra realitzada, àdhuc sense cohesionar-la amb una figura humana que la portés a terme.

La misèria profunda, la injustícia inaudita, la tirania desmesurada que regnaven a Rússia i adés provocaren esclats violents de protesta, s'havien accentuat en ocasió de la guerra europea. La desesperació esgotà la mansuetud i la paciència.

Lenin marxà a col·locar-se al cap del moviment. L'home inquiet anava a posar a contribució tota la seva força de revolucionari i a desplegar la formidable voluntat de capgirar l'ordre de

les coses per dotar el seu poble de la justícia, la igualtat, la sana existència, el benestar, la llibertat, l'alegria que significava la doctrina marxista, per ell interpretada i adaptada.

La Revolució, a pesar de l'esforç del món sencer, a pesar de la intervenció descarada d'algunes potències, triomfà. I Lenin, el sociòleg, el conspirador, el revolucionari, passà en el terreny de la política a desenvolupar l'obra constructiva més immensa que s'hagi realitzat mai, completant amb l'experiència i amb els dictats de la pràctica i de la necessitat del moment l'interpretació de l'obra de Marx i Engels.

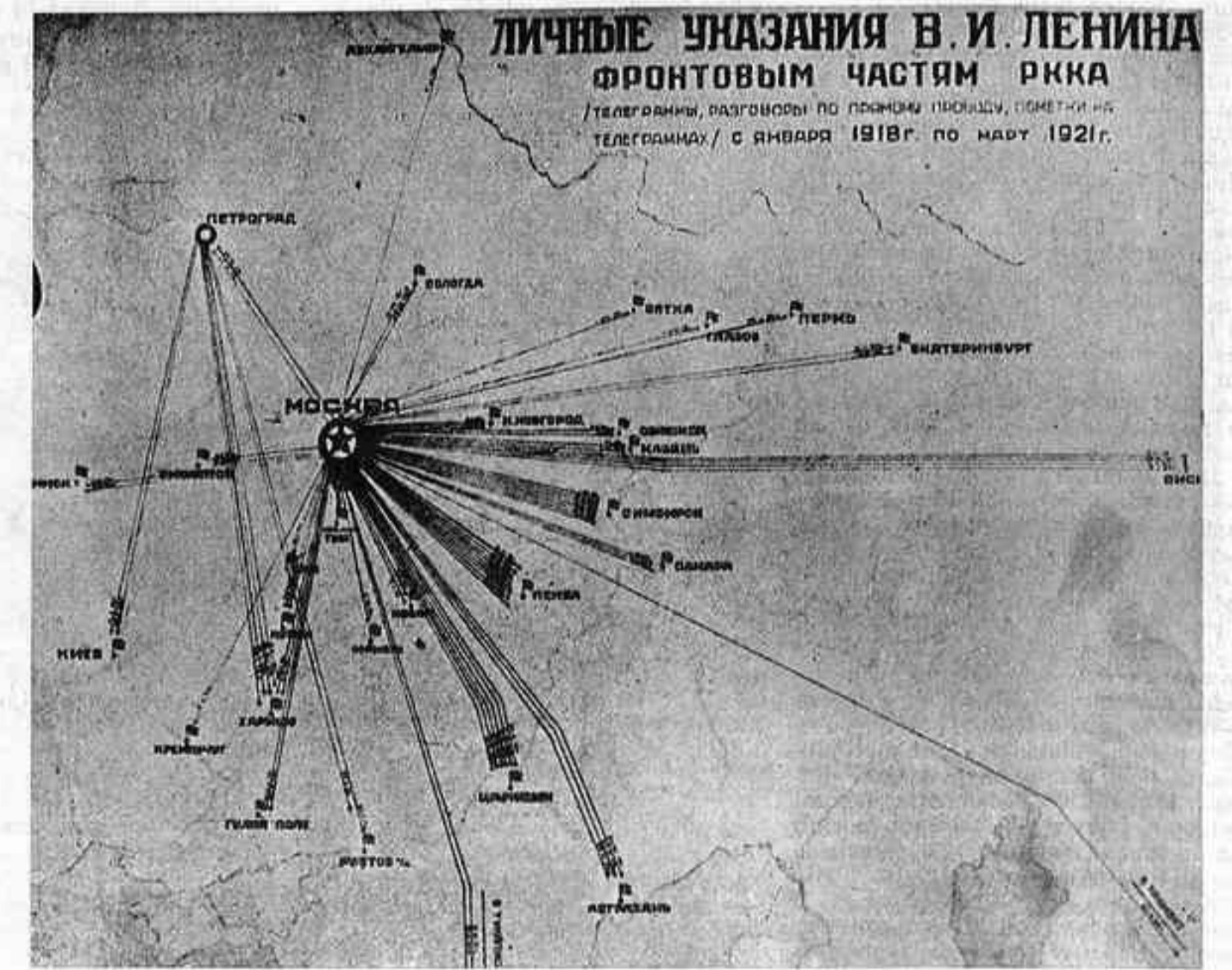
Lenin estadista estigué al mateix ele-

vat nivell que mentre menava una actuació clandestina o feia triomfar una revolució que es presentava dura i perillosa. Calgueren moltes proves i rectificacions, però l'energia, la tenacitat i la intel·ligència d'aquest home excepcional saberen sempre fer-hi canviar el rumb a temps, i no solament s'evitaren contratemps i catàstrofes, sinó que cada cop de timó significava marxar amb major esplendor per la ruta empresa.

La U. R. S. S., que havia fet eclòsio enmig del dolor i entre el retrunyir de les armes i la fortor de la sang vessada, es consolidà i s'engrandia. Les dificultats eren infinites i per a qualsevol home que no hagués estat un Lenin haurien resultat insuperables; però a poc a poc eren vençudes i cada vegada es progressava més en la facilitat per a dominar-les; bloquejada per tot el món, combatuda amb les pitjors armes per la reacció internacional, la U. R. S. S. s'anava imposant i així ha pogut esdevenir una unió de pobles lliures forts i benestants, cultes i progressius, que fomenten l'existència en la justícia i la llibertat i que respalden i il·luminen les terres dels cinc continents.

Lenin havia fet el miracle major que registra la història. Les grans figures polítiques de la humanitat han pogut portar a llurs països glòria i felicitat, han pogut donar-los una grandesa albanas incoeguda. Lenin, però, ha fet molt més; seguidor de Marx i Engels, ha creat els suports per a una nova vida, ha transformat de cap a peu el seu país, ha conduït a bon terme l'obra de la Revolució lluitant amb les més imponents dificultats i oposicions, ha fet de les terres més miserables i denigrants els pobles més plens de benestar i rectitud gràcies a l'emulació socialista que inicià quan encara sorgien grans contratemps, ha sabut trobar els continuadors de la seva comesa—Stalin a la esplaiantera de tots ells—, i, encara ha forjat un món, el que inicià en les terres soviètiques. Aquesta obra resumida en poques paraules té una magnitud incommensurable; l'home que l'ha pogut realitzar ha d'ésser col·locat entre les essències primeríssimes figures que a través dels segles ens ha llegat la humanitat. Forjar un món és, pot dir-se, una tasca sobrehumana, i això ha estat, simplement, el que ha fet aquest ésser de nostre viure i impressionant, de figura minsa, de trets i de gestos enèrgics que en vida es deia Wladimir Ilyitx i que la història perpetuarà amb el nom de Lenin.

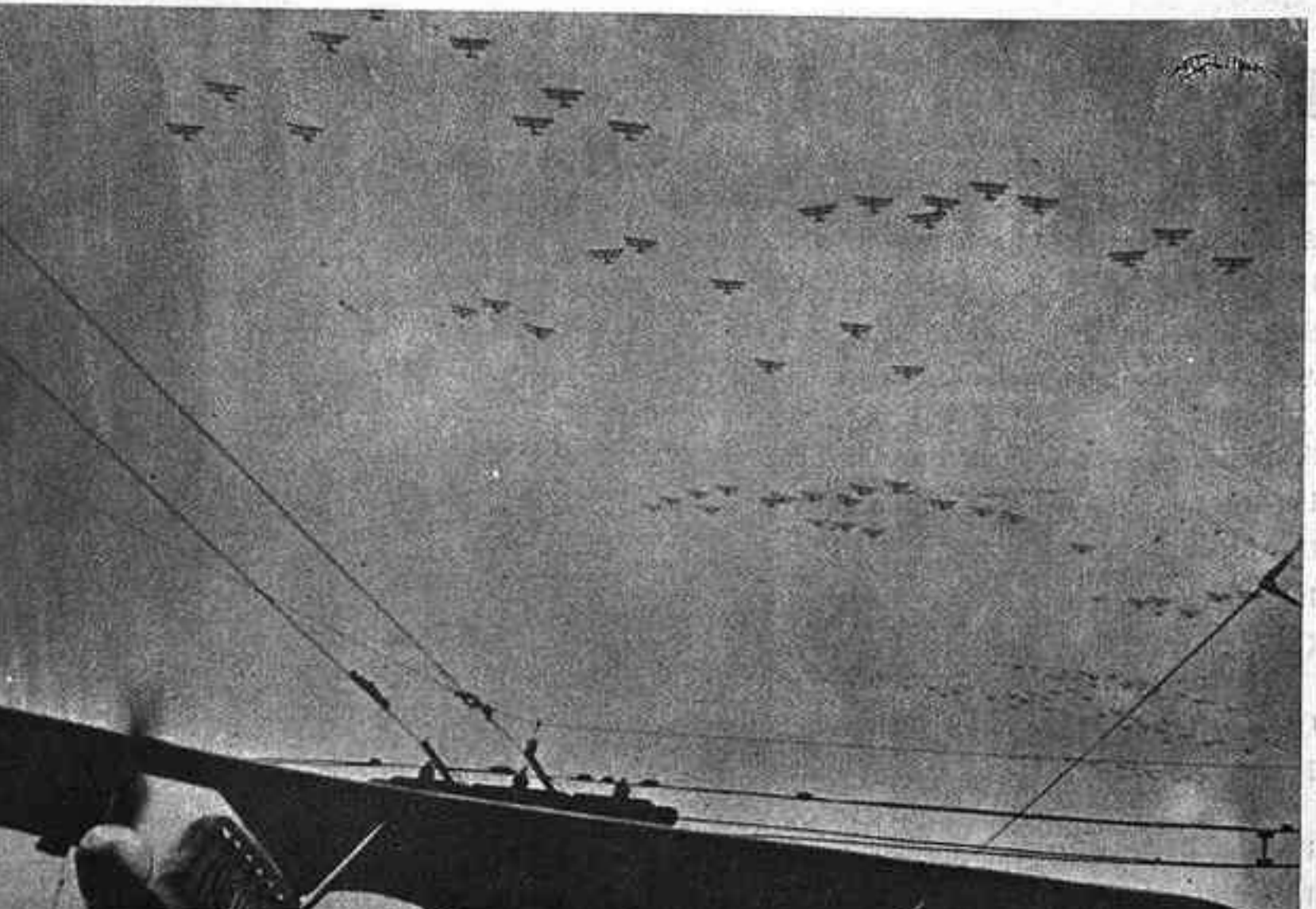
J. ROURE-TORENT

AQUEST MAPA MOSTRA LA PARTICIPACIÓ PERSONAL DE LENIN EN LA DIRECCIÓ DE LES UNITATS DE L'EXERCIT ROIG EN ELS DIFERENTS FRONTS DE LA GUERRA CIVIL DE GENER DEL 1918 AL MARÇ DEL 1921. CADASCUNA DE LES LÍNIES SIGNIFICA UNA COMUNICACIÓ TELEGRÀFICA, TELEFÒNICA, ETC. EN LÍNIA DIRECTA PERSONAL DE LENIN.

UN GRAN TALLER DE METAL·LURGIA A KOUSNETS KSTOR, SIBERIA. AL VOLTANT D'AQUESTA CIUTAT DE FERRO CREIXEN D'ALTRES CIUTATS, EN LES QUALS EL VIURE, EXTENSIVAMENT, ES UN PLAER.

L'AVIACIÓ ES UNA DE LES GRANS FORCES DE LA U.R.S.S. D'AVUI. LA PRÀCTICA DEL VOL I DEL PARACAIGUES ES UNA ASSIGNATURA, PERO ES, TAMBÉ, UN PLAER AL QUAL ES LLUIRA LA JOVENTUT DEL NOU MÓN QUE LENIN FORJAVÀ.

Проекты гидроэлектрических работ РКК 8-2 с/п

Общая схема работ РКК к 1921

1) ознакомиться с макетами до-ступней или схем с планом электрификации

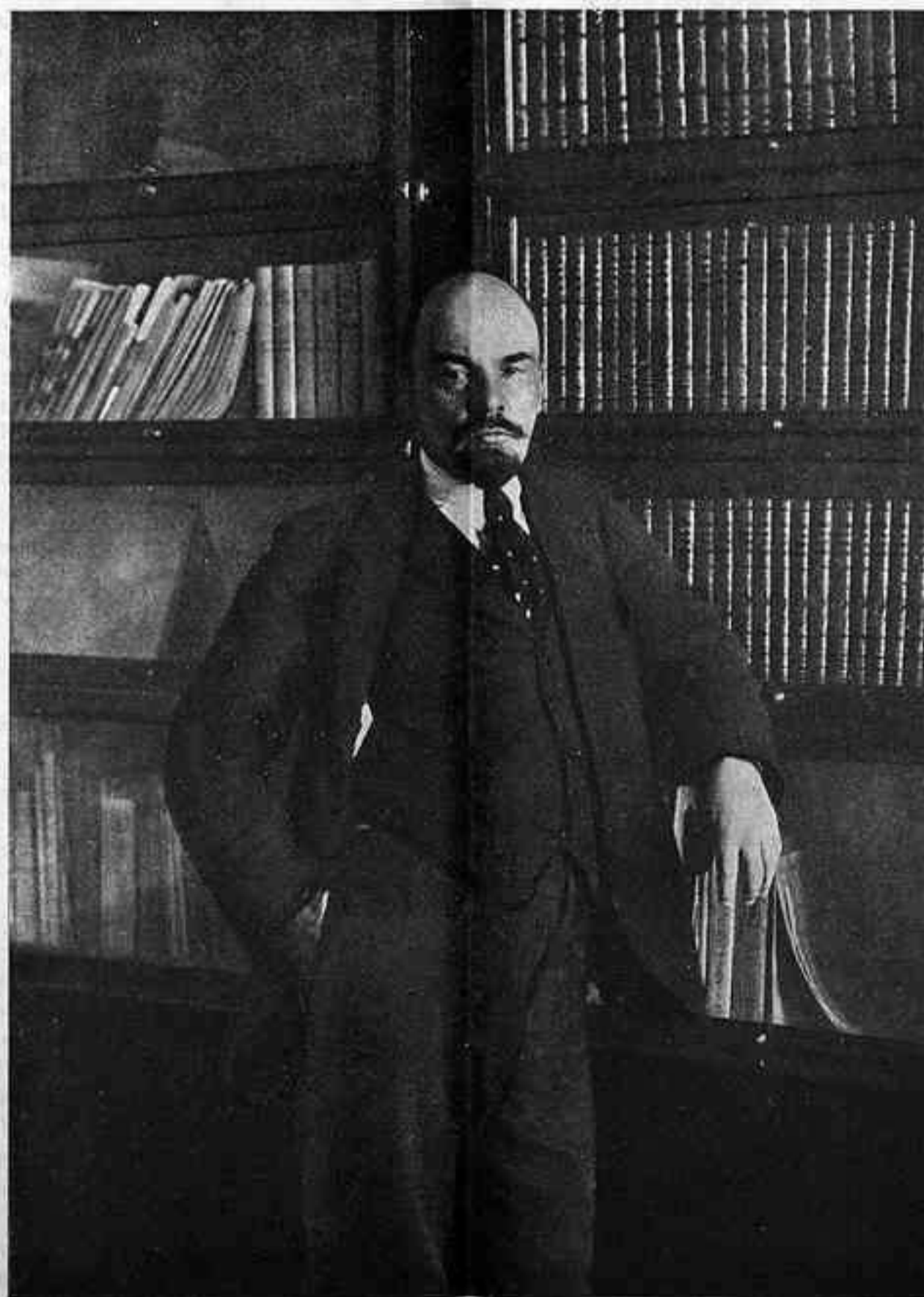
2) изучить карты и чертежи более или подробные и выработать условия по каждой кажда рабочего плана

3) подготовить к 15 сентября РКК. практические предельные

Как о способе более широко ознакомиться с планом электрификации

так и о способах нашей работы при этом со всех карт. брось к карте гидроэлектрической осуществляемой этого плана.

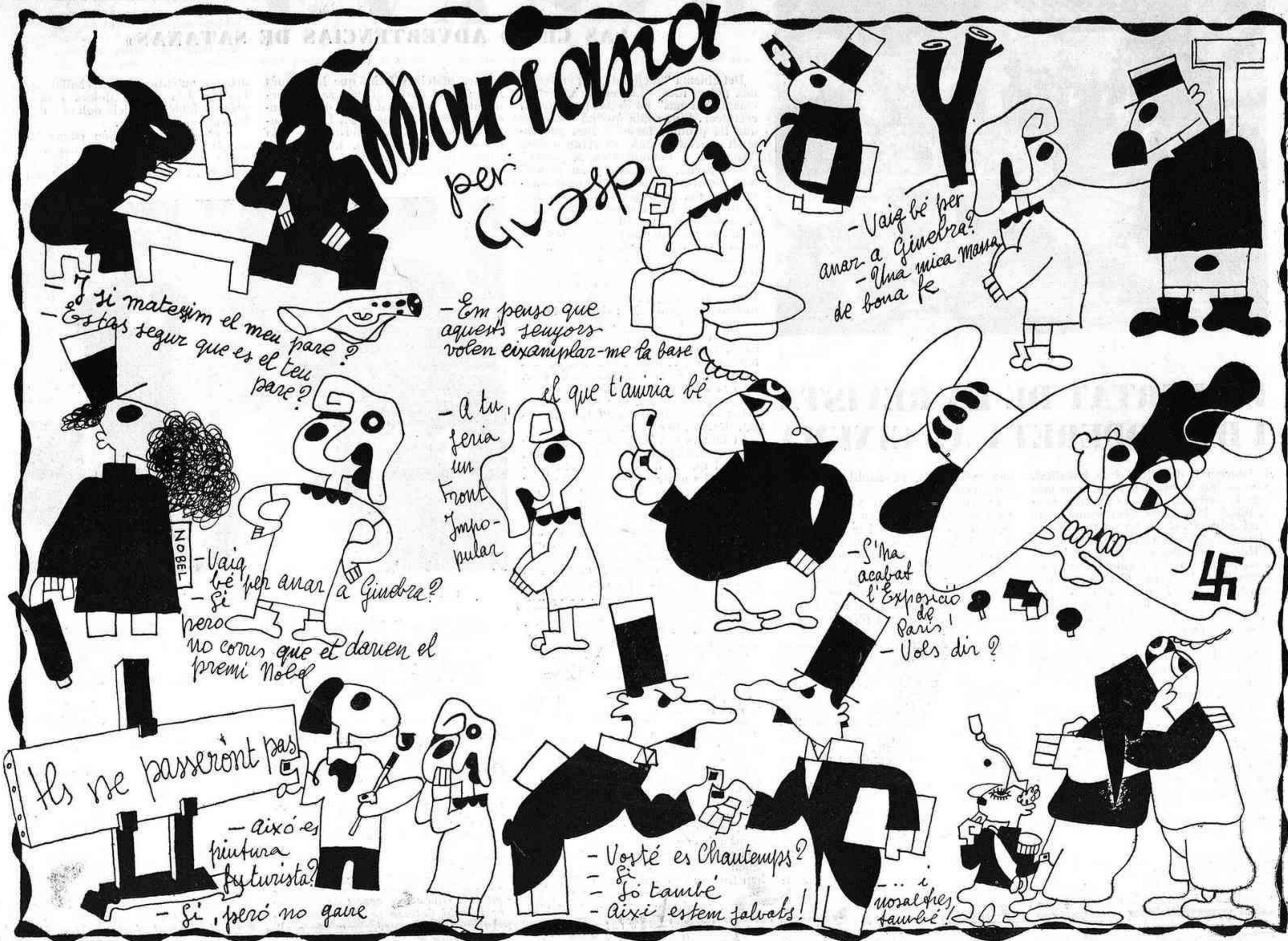
AUTOGRAF DE LENIN PER A L'AVANTPROJECTE D'UNA RESOLUCIÓ QUE ESTABLIA LES BASES D'UN PLA D'ELECTRIFICACIÓ.

LENIN

STALIN, GRAN COMPANY I GRAN DEIXEBLE DE LENIN HA CREAT, EN UN LLOC QUE HAVIA ESTAT DESERT, AQUESTA IMMENSE BASE HULLERA I METAL·LURGICA.

C O P S D E B E C

EL CATALA QUE ALGUNS PARLEN

Han tocat les sirenes. A la Generalitat, la majoria de funcionaris han corregut a refugiar-se al vestibul. Altres, han romàs a llurs departaments. Al despatx d'un cap de negociat, aquest conversa amb un alt empleat conegut pel *senyor Couché*, perquè, polít i lluent, va sempre de vint-i-un botons, tal com el càrrec que ocupa exigeix. La conversa és animada. Però el *senyor Couché* s'impacienta. Ja dura massa l'alarma... I, de cop i volta, fa:

—Buenu. Ja n'estic tip. Com que visc a la vora, me'n vaig a casa.
I, imponent i suficient com sempre, s'acomiada amb un esclatant:
—Hasta luego!

I EL FRANCÉS D'ALGUNS ALTRES

L'altre dia, una periodista parisenc visitava el Pati dels Tarongers, acompanyada de dos individus catalans, *ciceroni* improvisats, que, visiblement impacients, li fornien unes explicacions precipitades de tot el que anaven veient. Amablement, la francesa els preguntà si els esperava algú. A la qual cosa un d'ells contestà, amantent:

—Non, nous n'avons pas de presse.
La periodista, estranyada, ja no es va atrevir a fer cap més comentari.

EL MES PETIT DE TOTS

Es parla molt del problema de la manca de paper per als diaris. Molts diaris madrilenys ja han estat algun dia sense sortir.

I bé: ja saben quina fou la publicació que deixà de publicar-se primer que cap altra, quan aquesta escassejant no era sinó una amenaça molt llunyana? Fou el més petit de tots, *L'Esquità*. Aquell simulacre de diari que el "Patufet" ofería com a suplement als seus lectors, i que s'apressà a plegar pocs dies després del 19 de juliol, pretextant una vaga manca de paper.

Manera elegant de dir que els contes ensucrats del *senyor Folch i Torres* i altres companys en dretisme, no s'atrevien a treure el nas en plena revolució triomfant.

UN CATALANISTA ANTIC REGIM

En els temps del catalanisme xaró de la "Lliga", es celebrava un miting en un poble, presidit per l'alcalde. Els oradors lligaires, van exhibir tota llur erudició florallesca, i Bofill i Mates, que fou l'últim orador que parlà, ho féu amb un florit parlament dels seus, brodat de paraules novíssimes —aquell temps— i catalanesques.

Quan encara bronzia el resso dels aplaudiments que premiaren l'orador i els dels mots catalanissims de Bofill i Mates, l'alcalde, amb la flamant barretina de les festes i amb una cara lluent de pa de ral, va aixecar-se a cloure l'acte, i seriosament, en un to de solemne autoritat, cridà:
—Señores; se ha terminado la función.

UN HOME DISTRET

Angel Ferrant, escultor agudíssim, pedagog intel·ligent, i que ara ocupa un alt càrrec a la Direcció General de Belles Arts des d'on fa tasca molt profitosa, és un home terriblement distret. Ho és tant —i no mentim ni exagerem— que un dia, en un estanc, va tirar a la bustia la xavalla del canvi en lloc de la carta.

I una nit, després de passar una estona a casa d'un amic seu, el nostre company Gasch, Ferrant cerca, recerca, va amunt i avall, s'inquieta, es dedeix finalment i se'n va cap a la porta:

—Què, vens o no vens — fa Gasch.
—Ja vinc, ja... Cercava el meu abric. No l'he trobat enlloc!
—El teu abric? Si el portes al damunt!

Ferrant es mira, es posa a riure estrepitosament:
—Ja en sóc de distret, ja... I t'ho agraeixo. Si no m'arribes a dir res, me n'hauria anat a casa sense abric!

SIGUEU BREUS, S. U. P.

Els articulistes de casa nostra pequen de fer els treballs massa llargs. Parlem per experiència. Alguns dels escriptors que ens han honorat amb llur col·laboració, en efecte, n'han fet evidentment un gra massa.

L'un d'ells, contestant l'observació amable del nostre director, s'ha excusat:

—No he tingut temps de fer-ho més curt.

Realment les síntesis costen més de fer que les anàlisis. És molt difícil de dir moltes coses en poques paraules.

VISCA EL TREBALL!

Això va passar en un hotel de Palma de Mallorca, un diumenge, a l'hora de dinar. En la taula llarga del mig del menjador celebraven un àpat uns quants autors dramàtics barcelonins que havien anat d'excursió a l'Illa Daurada. En les altres taules del menjador hi havia altres comensals, la majoria d'ells viatjants. Era en ple mes de juliol i feia una calda asfixiant. Quan tothom ja estava tip del bon dinar

(Foto Godes)

mallorquí, i hom, apesarat per la nyonya començava, tot prenent café, a pesar figures, el cap de taula dels autors dramàtics barcelonins, que era un poeta amb unes barbes fins al pit, va alçar-se, i enlairant els braços i obrint dos pans la boca, va començar a recitar una *Oda al treball* en aquella hora intempestiva que tothom a causa de la calda i d'estar tips començava a pesar figures.

—Visca el treball! — cridava el poeta, esgargamellant-se amb estrofes sonores que es barrejava amb els cant de les cigales del jardí—, que encomanaven més nyonya a aquells viatjants endormiscats—. Au, anem a treballar, companys! — seguia esgargamellant-se el poeta, desvetllant els que ja havien trencat el son, i ja roncaven.

I quan el poeta, satisfet de la seva *Oda al treball*, enmig d'aquell ambient tan propici, en haver acollit uns també adormits aplaudiments dels seus amics, d'una taula d'un recó del menjador va alçar-se un viatjant, amb uns bigotassos i una carassa vermella de dormir i de tan tip, i exclamà a les barbes del poeta de l'*Oda*, fent un badall i estirant els braços:

—Que en deueu tenir poca de feina, mestre!

UNA FRASE...

Aquesta anècdota no és actual, però fa una certa gràcia. I la publiquem perquè no fa quedar gaire bé dos poetes catalans, que han fugit a l'estranger, on parlen com a feixista descarat, l'un, com a feixista vergonyant, l'altre.

La gent no va sortir gens satisfeta de l'estrena de "La Rambla de les floristes", de J. M. de Sagarra.

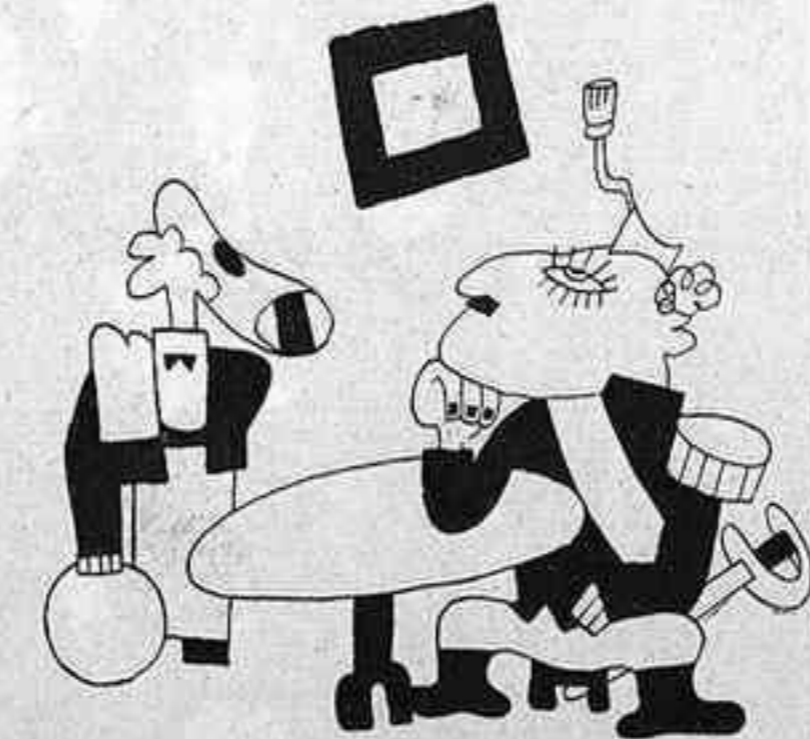
Una obra poc viva, sense bri d'animació, ensopida... I Rosend Llates, que és el que n'havia fet elogis més abundant davant l'autor, murmurà a l'orella d'un company; tot posant-se l'abric:

—En Sagarra no és prou p... per a fer la Rambla!

...I UNA ALTRA

En vista del fracàs d'aquella peça de l'amanerat poeta, molts ja preveien, la mateixa nit de l'estrena, els assaigs immediats d'una altra obra:

—Què assajaran ara? — preguntà un.

OBSESIÓ, per GUASP
— Què vol prendre, General?
— Qui, jo? Ja m'accontentaria amb que em tornessin el que m'han pres!

—"La Rambla de les floristes", saltà, ràpid, Andreu A. Artis. Aquells intèrprets! Se sabien tan poc el paper!

PROVOCADORS

Diu que l'organització dels "cagoullards" francesos havia muntat una vasta maniobra de provocació, consistent a obligar els seus afiliats més decidits a disfressar-se d'obrers, per tal de dur a cap, amb aquesta humil indumentària, actes terroristes que poguessin desvirtuar llurs intencions, en ésser atribuïts a la classe treballadora, per desprestigiar el Front Popular.

La tàctica maquiavèlica, però, va fracassar rotundament.

Sembla que els primers "cagoullards" que varen disfressar-se de treballadors hagueren de plegar a corre-cuita.

Per què?

Doncs, perquè els venien unes estranyes ganes de treballar!

I com que són tots fills de casa bona!

"VALE"

En els primers moments dalerosos i valerosos del voluntariat, oposat, amb l'impuls dispers, contra el feixisme internacional, se posà estoicament, amb una heroica voluntat inapreciable, al cap d'una petita organització sanitària, un espontani.

El primer val que féu demanant material quirúrgic, deia textualment: "Vale por un cacharro para abrir herramientas".

HOME DE MOLTS OFICIS...

Temps enrera, un home de molts oficis, autor teatral, editor, periodista, que havia intentat fer diversos negocis, i que tots havien anat malament, va llençar un setmanari que va titular amb el nom d'una popular línia de tramvies barcelonina.

Com que tenia fama de quedar a deure-ho tot, els col·laboradors varen prendre les seves precaucions. I a un d'ells, el caricaturista Siau, que es va permetre fer algunes insinuacions sobre el cobrament, el nostre home li va contestar, ràpid:

—Pagarem re...
Anava a dir religiosament, però es va pensar i va fer:
—Pagarem laicament.

La revista va sortir uns quants números. I, naturalment, no va cobrar ningú.

Aquest número ha passat per la Censura

Meridià
Director:
A. FUSTER VALLDEPERES
Redactor en cap:
JOAN MERLI
Passatge de Pi i Margall, 19 bis
Telèfon 12289 - BARCELONA

© Ministerio de Cultura 2006